

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
13 november 2007		EP/EIS / 7130960	1

Onderwerp

Geannoteerde agenda Raad voor Concurrentievermogen 22 en 23 november 2007

Mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wordt u hierbij aangeboden de geannoteerde agenda van de Raad voor Concurrentievermogen (RvC) van 22 en 23 november aanstaande. In de bijlage vindt u een toelichting per onderwerp.

Tijdens het deel over interne markt en industrie op 22 november zal de Raad conclusies aannemen over het concurrentievermogen van de Europese economie, de vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaglegging en controle van jaarrekeningen en over duurzaam toerisme. Daarnaast zal de Raad van gedachten wisselen over Betere Regelgeving, de bescherming van het intellectuele eigendom en de richtlijn over *timeshare*.

Tijdens het deel over onderzoek op 23 november is een politiek akkoord voorzien over het Europees Instituut voor Technologie. Het bereiken van een politiek akkoord is afhankelijk van de uitkomst van de trilog op 13 november tussen de Commissie, voorzitterschap en het Europees Parlement (EP). Ook de onderhandelingen over de Gemeenschappelijke Technologie Initiatieven (JTI's) en het artikel 169-initiatief Ambient Assistant Living (AAL) zijn in een vergevorderd stadium. In afwachting van respectievelijk een advies over de JTI's en een akkoord over het artikel 169-initiatief AAL van het EP, zal de Raad naar verwachting een gemeenschappelijke aanpak vaststellen. Daarnaast staan raadsconclusies geagendeerd over de toekomst van wetenschap en technologie in Europa, de toegang tot wetenschappelijke publicaties en het Actieplan Nanotechnologie van de Europese Commissie en een raadsresolutie over de moderniseringsagenda van universiteiten.

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30	070 379 6031	070 379 7014

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl

Behandeld door
Anne-Mieke den Teuling

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Onder het agendapunt 'Diversen' zullen het voorzitterschap en de Commissie informatie verschaffen over de herziening van de interne markt, de onderhandelingen over de voorstellen over het vrij verkeer van goederen, de onderhandelingen over de EU GHS-verordening, het artikel 169-initiatief EUROSTARS, de uitkomsten van een conferentie over RFID (technologie die informatie op chips op afstand kan lezen), de inventarisatie van de Commissie op het gebied van productveiligheid, diensten van algemeen belang, de herziening van het handelsdefensieve instrumentarium, het JTI-voorstel Waterstof en Brandstofcellen en het voorstel voor wijziging van de richtlijn vervangingsonderdelen.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven

Bijlage: Agenda Raad voor Concurrentievermogen 22 en 23 november 2007

<ul style="list-style-type: none"> • Concurrentievermogen Europese economie 	Raadsconclusies
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Betere Regelgeving</u> 	Voortgangsrapport en gedachtewisseling
<ul style="list-style-type: none"> • Vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaglegging en controle van jaarrekeningen 	Raadsconclusies
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Europese octrooi strategie</u> 	Voortgangsrapport en gedachtewisseling
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Timeshare</i> richtlijn 	Voortgangsrapport en gedachtewisseling
<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam toerisme 	Presentatie Commissie en raadsconclusies
<ul style="list-style-type: none"> • Europees Instituut voor Technologie 	Politiek akkoord
<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijke Technologie Initiatieven (JTI's) <ul style="list-style-type: none"> - <i>Innovative Medicines</i> - <i>Artemis</i> - <i>Clean Sky</i> - <i>Eniac</i> 	Gemeenschappelijke aanpak
<ul style="list-style-type: none"> • Art. 169-initiatief 'AAL' 	Gemeenschappelijke aanpak
<ul style="list-style-type: none"> • Toekomst wetenschap en technologie in Europa 	Raadsconclusies
<ul style="list-style-type: none"> • Modernisering universiteiten 	Raadsconclusies
<ul style="list-style-type: none"> • Actieplan nanotechnologie 	Raadsconclusies
<ul style="list-style-type: none"> • Diversen: <ul style="list-style-type: none"> - Herziening van de interne markt - Vrij verkeer van goederen - EU GHS Verordening - Art. 169-initiatief EUROSTARS - RFID - Productveiligheid - Diensten van Algemeen Belang - Handelsdefensief instrumentarium - JTI 'Waterstof en Brandstofcellen' - <i>Spareparts</i> richtlijn 	Informatie voorzitterschap / Commissie

Concurrentievermogen

Raadsconclusies

Aan de Raad zullen integrale raadsconclusies voorliggen over het concurrentievermogen van de Europese economie. In deze integrale raadsconclusies zullen de separaat voorbereide raadsconclusies over de *mid-term review* van het industriebeleid, de *mid-term review* van het MKB-beleid en e-skills worden opgenomen. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 27 en 28 september jl. werd daarover reeds gesproken. Daarnaast zullen de conclusies ingaan op de volgende cyclus van de Lissabonstrategie. De Raad geeft hiermee input voor het nieuwe Communautaire Lissabon Programma dat de Commissie op 11 december aanstaande zal presenteren. Op moment van schrijven is de volledige tekst van de integrale raadsconclusies nog niet beschikbaar, wel is een concept beschikbaar t.a.v. de Lissabondelen.

In de concept-raadsconclusies wordt gesteld dat de huidige geïntegreerde richtsnoeren en de politieke prioriteiten voor de Lissabonstrategie zoals afgesproken tijdens de Voorjaarsraad 2006 nog steeds het juiste kader voor de volgende Lissaboncyclus vormen. Deze politieke prioriteiten zijn: (1) het vergroten van investeringen in kennis en innovatie, (2) het ontsluiten van het ondernemingspotentieel, (3) het vergroten van het aanpassingsvermogen van de arbeidsmarkt en (4) energie en klimaat. Daarnaast spreken de lidstaten nog over de prioritaire acties die op Communautair niveau ondernomen moeten worden (input CLP). De separaat voorbereide raadsconclusies over de *mid-term review* van het industriebeleid, de *mid-term review* van het MKB-beleid en e-skills zullen naar verwachting geen problemen opleveren. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 27 en 28 september jl. werd inhoudelijk reeds over deze onderwerpen gesproken (Kamerstuk 21 501-30, nr. 167 en nr. 168).

Nederland verwelkomt de integrale benadering van de raadsconclusies. De Lissabonstrategie voor groei en werkgelegenheid staat hierbij voor Nederland centraal. MKB-beleid en e-skills zijn belangrijke onderdelen van de Lissabonstrategie, maar het betreft hier met name nationaal beleid. Initiatieven op Communautair niveau op deze terreinen kunnen het beleid van lidstaten ondersteunen, maar wat Nederland betreft ligt de kern van het beleid bij de lidstaten zelf. Voor Nederland is het belangrijk dat het nieuwe Communautaire Lissabon Programma zich concentreert op een beperkt aantal politieke prioriteiten, die maximaal bijdragen aan de nationale hervormingen in de lidstaten en die aansluiten bij bovengenoemde prioriteiten zoals afgesproken tijdens de Voorjaarsraad 2006.

Betere regelgeving

Voortgangsrapportage en gedachtewisseling

Het voorzitterschap zal rapporteren over de bereikte voortgang op het gebied van betere regelgeving in de afgelopen maanden. Het betreft de resultaten die op communautair niveau zijn behaald ten aanzien van geldende en nieuwe gemeenschapswetgeving. In de voortgangsrapportage worden de ontwikkelingen op de onderdelen administratieve lasten, *impact assessments* en vereenvoudiging kort beschreven. Tevens verwelkomt het voorzitterschap in de rapportage de intentie van de Commissie om begin volgend jaar met een strategische herziening van haar hele programma Betere Regelgeving te komen.

Wat betreft de reductie van administratieve lasten wordt in de voortgangsrapportage beschreven welke activiteiten inmiddels zijn opgestart om tot de beoogde vermindering van 25% te komen. Zo is een begin gemaakt met de meting van administratieve lasten in de dertien prioritaire sectoren. Van de dertien prioritaire terreinen worden EU-vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen met voorrang onder de loep genomen. Op deze terreinen gaat het om bijzonder hoge administratieve lasten. De Commissie zal mede op basis van input van lidstaten nog een volledige effectbeoordeling opstellen. Daarnaast zijn er van de tien zogenaamde *quick win*-maatregelen die de Commissie heeft voorgesteld inmiddels vijf aangenomen. Begin volgend jaar zal de Commissie met een nieuw pakket voorstellen voor *quick wins* komen. Dit pakket zal naar verwachting meer in het teken staan van merkbare reductiebatens op nationaal niveau door ondermeer het tijdig betrekken van experts en stakeholders bij de ontwikkeling van reductiemaatregelen. De Commissie heeft ter advisering over de uitvoering van het actieprogramma administratieve lasten een 'high level' panel in het leven geroepen. Dit panel bestaat uit vertegenwoordigers van alle groepen belanghebbenden met de heer Stoiber als voorzitter. Het panel ziet toe op een goede implementatie en is vanaf oktober 2007 operationeel met een driejarig mandaat. Een goede input door de betrokken stakeholders is belangrijk. Het najagen van reductiepercentages moet niet een doel op zich worden. Er moet worden gesneden daar waar bedrijven last hebben van onnodige hinderlijke administratieve lasten en de reductiebatens als merkbaar ervaren.

Op het punt van vereenvoudiging geeft de voortgangsrapportage een feitelijke beschrijving van de voortgang van het zogenaamde vereenvoudigingsprogramma dat sinds 2005 bestaat. 71 voorstellen zijn sindsdien afgerond en in 2007 zijn in totaal 29 voorstellen gepresenteerd. Wat betreft de *impact assessment*-procedure gaat de voortgangsrapportage vooral in op de recente onafhankelijke evaluatie van deze procedure en de rol van de begin dit jaar opgezette *Impact Assessment Board*. De Commissie zal de conclusies van deze evaluatie meenemen in de strategische herziening. Aandachtspunten die uit deze evaluatie naar voren komen zijn: het toepassingsgebied van de *impact assessments*, het moment van effectbeschrijving (vaak te laat in het proces) en gebrek aan gegevens en kwantificering. Ook wordt een systeem van kwaliteitsborging van *impact assessments* bepleit.

Nederland kan de voortgangsrapportage verwelkomen. De rapportage geeft aan dat er op het terrein van betere regelgeving de nodige voortgang wordt geboekt. Nederland is groot voorstander van de initiatieven voor betere regelgeving, hetgeen een belangrijk onderdeel is van de Lissabonagenda. De nationale inspanningen, die zijn geïntensiveerd in het Coalitieakkoord, worden aangevuld met actie op communautair niveau. Bij bespreking van de voortgangsrapportage zal Nederland het belang benadrukken van een voortvarende implementatie. De strategische herziening die begin 2008 zal verschijnen, ziet Nederland als een kans om de agenda als geheel te verbeteren.

Nederland vindt het van belang dat op gebied van de reducties van administratieve lasten zowel de lidstaten als de Commissie een systematische bijdrage leveren, ondermeer door het Actieprogramma van de Commissie de komende tijd uit te breiden en te blijven voeden met aanvullende reductievoorstellen die op nationaal niveau tot merkbare resultaten leiden. Wat Nederland betreft zorgt een netto reductiedoelstelling (waarbij ook de lasten van voorgenomen regelgeving worden meegenomen) voor commitment van Commissie en lidstaten om die systematische bijdrage te leveren. Daarnaast maakt het EU-inspanningen op nationaal niveau meer merkbaar.

Verder vindt Nederland het belangrijk dat een aanzet wordt gegeven voor een verbetering van de kwaliteit van de *impact assessment* -procedure op basis van de bevindingen uit de evaluatie. Nieuwe administratieve lasten worden tot nog toe sporadisch in kaart gebracht en bijbehorende effecten op het bedrijfsleven worden zelden transparant meegenomen in de integrale afweging van de verschillende opties. Bij het EU-vereenvoudigingsprogramma moet de Commissie worden gestimuleerd om waar nodig aan te geven wat EU-voorstellen concreet inhouden. Beschrijvingen zijn vaak van een hoog abstractieniveau. Dit bemoeilijkt het inhoudelijk beoordelen, de voortgang te monitoren en ook overtuigend richting bedrijven te communiceren.

Vereenvoudiging ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht *Raadsconclusies*

Aan de Raad liggen raadsconclusies voor inzake de vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaglegging en controle van jaarrekeningen. In de raadsconclusies verwelkomt de Raad de Commissiemededeling van 10 juli 2007 inzake (Kamerstuk 22 112, nr. 566, fiche 3) en roept zij de Commissie op verdere actie te ondernemen. De Commissie zal in 2008 met concrete voorstellen komen.

In de Commissiemededeling geeft de Commissie haar visie op de vereenvoudiging van het vennootschapsrecht, de financiële verslaglegging en de controle van jaarrekeningen. Het verminderen van administratieve lasten en het daardoor competitiever maken van Europese bedrijven is onderdeel van de hernieuwde

Lissabonstrategie voor groei en werkgelegenheid. De vereenvoudigingsexercitie biedt tevens de mogelijkheid tot modernisering van het Europese vennootschapsrecht als gevolg van het steeds toenemende gebruik van informatietechnologieën. De Commissie wil in dit kader bestaande richtlijnen evalueren om te zien of zij nog relevant zijn, rekening houdend met de beginselen van betere regelgeving, subsidiariteit en proportionaliteit. De Commissie ziet daarbij twee opties: (1) bezien of richtlijnen kunnen verdwijnen indien zij niet op grensoverschrijdende problemen betrekking hebben en (2) concrete individuele vereenvoudigingsmaatregelen voorstellen (met behoud van de desbetreffende richtlijn). In het kader van deze evaluatie zal de Commissie een volledige effectbeoordeling opstellen, waarin ook rekening wordt gehouden met de resultaten van de administratieve lasten meting die momenteel op deze terreinen wordt uitgevoerd. De Commissie is voornemens begin 2008 wetgevingsvoorstellen in te dienen. De vereenvoudiging van het vennootschapsrecht, de financiële verslaglegging en de controle van jaarrekeningen maakt onderdeel uit van het Actieprogramma van de Commissie om de administratieve lasten van het bedrijfsleven voortvloeiend uit EU wet- en regelgeving in 2012 met 25% terug te hebben gedrongen.

De raadsconclusies verwelkomen de Commissiemededeling van 10 juli 2007. De Commissie heeft hiermee een belangrijke stap gezet. Nu is het van belang om dit momentum te behouden en verder actie te ondernemen. De Raad roept de Commissie in dit licht op onnodige administratieve lasten voor het bedrijfsleven op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaglegging en controle van jaarrekeningen te verminderen met inachtneming van de principes van betere regelgeving. Daarnaast roept de Raad de Commissie op het uitwisselen van best practices tussen lidstaten te promoten.

Nederland steunt het streven van de Commissie naar een administratieve lasten verlichting van 25% op communautair niveau. Een aanpassing van de Europese richtlijnen kan Nederland de ruimte bieden om verdere vereenvoudigingen en beperking van regeldruk op nationaal niveau te realiseren.

Europese octrooi-strategie

Voortgangsrapport en gedachtewisseling

De Raad zal op basis van een voortgangsrapport van gedachten wisselen over de Europese octrooi-strategie. Het Portugese voorzitterschap hoopt daarmee te kunnen benoemen over welke punten overeenstemming bestaat om vervolgens politiek *commitment* te kunnen creëren om over de resterende openstaande punten verder te onderhandelen.

Het gemeenschapsoctrooi is één van de langstlopende interne markt dossiers waarvoor nog geen oplossing is bereikt. Door Commissaris McCreevy is vorig jaar een enquête gehouden onder gebruikers van het Europese octrooisysteem (Europees Octrooi Verdrag), met als uitkomst dat het de gebruikers vooraleerst te doen is om een praktische verbetering van het huidige Europees octrooisysteem. Daarbij gaat het om (1) een oplossing voor de hoge vertaalkosten en (2) een beter geschilbeslechtsingsregeling. De vertaalkosten zijn momenteel hoog omdat de lidstaten van het Europees Octrooi Verdrag een vertaling van het octrooi kunnen verlangen in een officiële landstaal en daar vrijwel allemaal gebruik van maken. Verbetering van de geschilbeslechtsingsregeling is nodig omdat een octrooihouder bij geschillen over inbreuk op en nietigheid van octrooien veelal in meerdere landen tegelijk, met extra kosten, moet procederen met ook nog eens kans op niet (geheel) gelijke uitkomsten. Door op kortere termijn in te zetten op het realiseren van praktische verbeteringen t.a.v. de vertaalkosten en de geschilbeslechtsingsregeling, hopen de voorstanders van een gemeenschapsoctrooi de deur daar naartoe weer te kunnen openen.

Een oplossing voor de dure vertalingen is reeds grotendeels gevonden door het in het leven roepen van het zogenaamde Londen Vertalingenprotocol. Met dit protocol wordt geregeld dat landen die één van de door het Europees Octrooibureau erkende talen als officiële taal hebben, geen verdere vertaaleisen meer kunnen stellen. Landen die dat niet hebben wijzen één van de door het Europees Octrooibureau erkende talen aan, waarna zij vervolgens ook geen verdere vertaaleisen meer kunnen verlangen. Van de conclusies van de octrooien kan nog wel vertaling worden gevraagd. Nu ook Frankrijk het protocol heeft geratificeerd kan het Londen Vertalingenprotocol de eerste helft van volgend jaar in werking treden. De minimumvereisten voor het in werking treden van het protocol zijn dat acht landen waaronder de drie met in 1999 de meeste geldende Europese octrooien hebben geratificeerd. Nederland heeft ook zijn akte van bekrachtiging gedeponneerd. De deelname van de lidstaten van het Europees Octrooi Verdrag die nog niet hebben geratificeerd is vrijwillig. Voor het realiseren van een beter geschilbeslechtsingsregeling is door een aantal belangrijke octrooilanden, waaronder Nederland, het zogeheten *European Patent Litigation Agreement* (EPLA) model (een aparte, gespecialiseerde hoog gekwalificeerde octrooirechter buiten de communautaire jurisdictie) ontwikkeld. Een groot aantal landen heeft hiermee echter om verschillende redenen moeite. Over een beter geschilbeslechtsingsregeling wordt momenteel onder de noemer Europese octrooi-strategie onderhandeld.

Het voorzitterschap heeft geprobeerd een compromismodel met betrekking tot de geschilbeslechting voor te stellen:

- dat uitgaat van een regeling in communautair kader in plaats van in een apart verdrag;
- dat voor de rechtspraak in eerste instantie ruimte laat voor nationale invulling; de beroepsinstantie wordt wel geharmoniseerd;
- dat uitgaat van een ruimhartig talenregime;

- waarin materieel veel elementen van het EPLA model worden overgenomen, zoals gespecialiseerde rechters en een uniform procesrecht;
- en dat geschikt is voor de beslechting van geschillen met betrekking tot zowel Europese octrooien (Europees Octrooi­verdrag) als toekomstige Communautaire octrooien.

Dit model is door de lidstaten gematigd positief ontvangen, met als belangrijkste kritiekpunten het te ruime talenregime in de voorgestelde geschilbeslechtigingsregeling en de te grote ruimte voor nationale invulling waardoor kwaliteitsverschillen kunnen ontstaan. Om dat te repareren wordt voorgesteld om voor (ingrijpende) nietigheidszaken alleen een centrale instantie bevoegd te maken. De gedachte om het EPLA model in een communautair kader te plaatsen in plaats van in een apart verdrag ontmoet steeds minder weerstand.

Nederland is van mening dat een zo hoogwaardig mogelijk stelsel van octrooirechtspraak moet worden ontwikkeld dat gebaseerd is op het EPLA model. De sterke punten van het EPLA model zijn kwalitatief goede rechtspraak met technisch deskundige rechters, snelheid in rechtspraak, een beperkt talenregime in de voorgestelde geschilbeslechtigingsregeling en eenheid in rechtspraak. Nederland vindt deze elementen deels terug in het door het voorzitterschap ontwikkelde compromis. Zwak element in het voorzitterschapscompromis is evenwel de mogelijkheid tot nationale invulling in eerste aanleg. Daardoor kunnen ongewenste verschillen in procedure, kwaliteit en inhoud ontstaan. Nederland hecht zeer sterk aan een uniform systeem, zonder splitsing in inbreuk- en nietigheidszaken. Nederland is verder van mening dat in het compromis­voorstel met betrekking tot de geschilbeslechting een te ruimhartig talenregime wordt voorgesteld en is van mening dat de taal van het octrooi (Frans, Duits of Engels) ook de procestaal moet zijn, tenzij partijen anders overeenkomen. Tegen de achtergrond van het streven naar een gemeenschaps­octrooi op de langere termijn, is Nederland niet principieel tegen een communautair geschilbeslechtigings­stelsel. Een communautair systeem mag echter niet leiden tot concessies op de kwaliteit van het stelsel.

Timeshare richtlijn

Voortgangsrapport en gedachtewisseling

De Raad zal op basis van een voortgangsrapport van gedachten wisselen over een nieuwe richtlijn ter vervanging van de huidige *timeshare* richtlijn (Kamerstuk 22 112, nr. 554, fiche 1). Er zal gestreefd worden naar een spoedig akkoord met het Europees Parlement. Het voortgangsrapport zal medio november pas verschijnen. Het Europees Parlement heeft haar eerste lezing in het voorjaar van 2008. Tijdens de Raad zal een eerste gedachtewisseling plaatsvinden op basis van een tweetal nog door het voorzitterschap te formuleren vragen.

De vervanging van de huidige *timeshare* richtlijn loopt vanwege urgente problemen in de markt op de herziening van het gehele consumentenacquis vooruit. De *timeshare* richtlijn beschermt de consument die een overeenkomst sluit met een aanbieder om gedurende een vaste periode (bijvoorbeeld drie jaar) het gebruiksrecht (bijvoorbeeld iedere zomer een week) op onroerend goed te kopen (bijvoorbeeld een vakantiehuisje). Het voorstel ter vervanging van de huidige *timeshare* richtlijn maakt onderdeel uit van de herziening van het consumentenacquis. Vervanging van de huidige *timeshare* richtlijn is nodig omdat sinds de inwerkingtreding de markt voor *timeshare* zich heeft uitgebreid naar nieuwe producten en diensten (bijvoorbeeld hotelvouchers of boten). Daarnaast sluiten sommige aanbieders bewust onder de drempel van de huidige richtlijn hun contracten af (contract van minder dan drie jaar). Hierdoor worden steeds meer consumenten niet door de huidige richtlijn beschermd. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 27 en 28 september jl. stond de vervanging van de richtlijn ook geagendeerd, maar toen vond geen gedachtewisseling plaats (Kamerstuk 21 501-30, nr. 167 en nr. 168).

Tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer voorafgaand aan de Raad voor Concurrentievermogen van 27 en 28 september jl. moest ik u helaas het antwoord op de vraag of 'met betrekking tot timesharing een aantal zaken niet door middel van het Internationaal Privaat Recht (IPR) kunnen worden opgelost' schuldig blijven. Ik kan u hierbij melden dat het IPR alleen regelt welk recht van welk land van toepassing is. Het IPR zelf biedt dus geen oplossing voor de hierboven beschreven grensoverschrijdende problemen die zich op de timeshare markt voordoen. Bij volledige harmonisatie van de timeshare richtlijn wijst het IPR nog steeds het land aan waarvan het recht van toepassing is alleen is dit recht voor zover het betrekking heeft op *timeshare* dan in alle lidstaten gelijk.

Duurzaam toerisme

Raadsconclusies

De Raad zal conclusies aannemen over de recent verschenen mededeling van de Commissie 'Een agenda voor een duurzaam en concurrerend Europees toerisme'.

Vanwege de nauwe samenhang tussen toerisme, de natuur en het milieu komt de Commissie nu met een agenda voor duurzaam en concurrerend Europees toerisme, ter coördinatie en ondersteuning van het beleid van de lidstaten. Deze agenda bevat geen concrete voorstellen, maar biedt een leidraad voor de activiteiten die de Commissie ter ondersteuning van het nationale beleid uitvoert. Het belangrijkste doel van het Europees toerismebeleid is om het concurrentievermogen van de Europese toeristische sector te verbeteren. Voor het juiste evenwicht tussen het welzijn van de toeristen, de belangen van de natuur en cultuur etc. is een geïntegreerde benadering noodzakelijk. De Commissie ziet als rol voor zichzelf

onder meer het uitdragen van *best practices*, het organiseren van conferenties ten behoeve van kennisverspreiding en het uitvoeren van onderzoek.

De toeristische sector is van grote betekenis voor de Europese economie. Het aandeel van de toeristische sector is momenteel 4% van het Europees BBP. Ondanks het economische gewicht van de sector, spelen gemeenschappelijke belangen die specifiek Europees toeristisch beleid rechtvaardigen in mindere mate. Immers, de diverse lidstaten zijn in eerste instantie elkaars concurrenten als het gaat om het aantrekken van inkomend toerisme. Stimuleringsmaatregelen kunnen volgens Nederland dan ook het beste op nationaal en regionaal niveau worden genomen.

In de mededeling geeft de Commissie aan in lijn hiermee te willen opereren en het subsidiariteitsbeginsel in acht te zullen nemen. Nederland erkent de meerwaarde van de ondersteunende activiteiten van de Commissie. Bij het verduurzamen van het toerisme ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid bij de decentrale overheden en de nationale overheid. Nederland kan instemmen met de raadsconclusies.

Europees Instituut voor Technologie

Politiek akkoord

Het Portugese voorzitterschap streeft naar een politiek akkoord over het Europees Instituut voor Technologie (EIT). Om dit politieke akkoord tijdens de Raad te kunnen aannemen, zal eerst overeenstemming moeten worden bereikt met het Europees Parlement (EP) over de resterende amendementen. Op 13 november aanstaande vindt hiertoe een triloog plaats tussen de Raad, het EP en de Europese Commissie. De haalbaarheid van dit politieke akkoord hangt af van de uitkomsten van deze triloog, welke op moment van schrijven nog niet bekend waren.

Besluitvorming over de EIT Verordening vindt plaats op basis van co-decisie. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 25 juni 2007 is een gemeenschappelijke aanpak bereikt (Kamerstuk 21501-30, nr. 163). Op basis van deze gemeenschappelijke aanpak onderhandelt het voorzitterschap met het EP. Doelstelling is te komen tot een akkoord in tweede lezing over de EIT Verordening. De belangrijkste punten waarop het standpunt van het EP afwijkt van de gemeenschappelijke aanpak van de Raad zijn:

- het vervangen van de termen 'graden en diploma's' door de bredere term 'kwalificaties';
- het facultatief maken van de toekenning van het EIT-label op graden en diploma's uitgegeven door kennisinstellingen;
- en het vergroten van de omvang van het aantal leden van de Raad van Bestuur van het EIT.

Het voorzitterschap zal tijdens de Raad een terugkoppeling geven van de uitkomsten van de triloog. Vervolgens zal het voorzitterschap, voordat tot aanneming van het politieke akkoord kan worden overgegaan, aan de Raad mogelijk een nieuw compromisvoorstel zoals bereikt tussen het voorzitterschap en het EP voorleggen.

Naast de onderhandelingen over de EIT Verordening, wordt ook nog onderhandeld over de financiering van het budget voor het EIT. Hierover is nog geen overeenstemming tussen de Raad en het EP bereikt. Strikt genomen valt de wijze van financiering buiten de EIT Verordening. De discussie over de financiering van het EIT is door de Europese Commissie gekoppeld aan de financiering van Galileo. De discussie over de financiering van beide instrumenten wordt gevoerd in het begrotingscomité en in de ECOFIN. Besluitvorming over de financiering ligt derhalve niet aan deze Raad voor. Het streven is voor het einde van het jaar tot een oplossing te komen.

Nederland is voorstander van de grondgedachte van een EIT en heeft zich daarover steeds positief uitgelaten. Aanvullend optreden van de EU om focus en massa te stimuleren op het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie, kan het concurrentievermogen van de Europese kenniseconomie in mondiaal perspectief verhogen. Tegelijkertijd heeft Nederland zich tijdens de gevoerde onderhandelingen altijd kritisch opgesteld, met name t.a.v. de bureaucratie, de graden en diploma verlening en de financiering.

Gemeenschappelijke Technologie Initiatieven (JTI)

Gemeenschappelijke aanpak

Tijdens de Raad liggen vier voorstellen voor Gemeenschappelijke Technologie Initiatieven ter tafel. Het Portugese voorzitterschap wenst hierover een gemeenschappelijke aanpak te bereiken. De voorstellen worden behandeld volgens de raadplegingsprocedure. Definitieve besluitvorming is nog niet mogelijk, omdat daarvoor eerst het Europees Parlement (EP) advies moet uitbrengen over de voorstellen. Dit advies wordt in december verwacht.

De vier voorstellen waar het om gaat zijn geïntegreerde computersystemen (Artemis), nano-elektronica (Eniac), het groener maken van de luchtvaart (Clean Sky) en innovatieve geneesmiddelen (IMI). Voor een uitgebreide beschrijving van de voorstellen verwijs ik u naar de geannoteerde agenda van de Raad van 27 en 28 september jl. (Kamerstukken II, vergaderjaar 2007-2008, 22 112 nr. 169). Tijdens deze Raad vond een eerste bespreking plaats. Het voorzitterschap gaf toen aan met het EP te zullen overleggen over mogelijkheden de plenaire bespreking te vervroegen zodat definitieve besluitvorming bereikt zou kunnen worden in de Raad van november. Hoewel er sprake is van snellere behandeling door het EP ten opzichte van de aanvankelijke planning, zal plenaire bespreking van de vier voorstellen pas in december zijn. Daarna kan de Raad de voorstellen dus pas definitief aannemen.

Tijdens de Raad zal Nederland steun uitspreken voor de vier JTI's. Nederland is van mening dat het voorzitterschap grote vooruitgang heeft geboekt in de bespreking van de voorstellen. Het betreft een complex onderhandelingsproces omdat in korte tijd niet alleen in Raadskader tot overeenstemming gekomen moet worden, maar ook de positie van de belangrijkste financier van de JTI's, namelijk de private partijen, in ogenschouw genomen moet worden. Het belangrijkste nog openstaande punt bij de JTI's is de positie van cofinancierende lidstaten. Dit betreft alleen Artemis en Eniac. Het gaat daarbij zowel om de publieke stemverhoudingen en het hebben van voldoende zeggenschap over de zelf ingebrachte nationale middelen. Een aantal lidstaten wil de relatie tussen stemverhoudingen en publieke financiële bijdrage afzwakken. Nederland acht het juist van belang dat deze relatie sterk blijft. Dat wil zeggen dat een grotere bijdrage ook meer zeggenschap oplevert. Ten aanzien van de zeggenschap over de nationale bijdrage is Nederland van mening dat de tekst op dit punt verbeterd is. De waarborgen zijn dat lidstaten ieder jaar aangeven welk budget zij beschikbaar denken te stellen en medezeggenschap hebben over de inhoud van de werkprogramma's. Bovendien zijn de lidstaten in de positie om daadwerkelijke committeringen pas te doen op het niveau van de oproepen voor projectvoorstellen. Ook zal na indiening van de voorstellen niet alleen een onafhankelijke technisch inhoudelijke evaluatie plaatsvinden, maar ook een check op nationale criteria.

Artikel 169-initiatief 'Ambient Assisted Living'

Gedachtewisseling

De Raad zal van gedachten wisselen over het herziene voorstel van de Commissie betreffende het gemeenschappelijk onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor 'Ambient Assisted Living' (AAL). Het voorzitterschap streeft ernaar een gemeenschappelijke aanpak vast te stellen. Dit voorstel wordt volgens de medebeslissingsprocedure behandeld. Alvorens de Raad de besluitvorming formeel kan afronden, moet het Europees Parlement zijn stem uitbrengen. Deze stemming wordt in december verwacht.

Het AAL-programma is één van de artikel 169-initiatieven voor publiekprivate samenwerking die in het Zevende Kaderprogramma (KP7) zijn opgenomen. Het AAL-programma is gericht op de behoeften van een vergrijzende bevolking, in het bijzonder door gebruik te maken van de mogelijkheden die informatie- en communicatietechnologieën (ICT) bieden. Voor een uitgebreide beschrijving van het programma verwijs ik u naar de geannoteerde agenda van de Raad van 27 en 28 september jl. (Kamerstukken II, vergaderjaar 2007-2008, 22 112 nr. 169).

Een belangrijk punt waar de lidstaten nog overeenstemming over moeten bereiken betreft de relatie tussen de centraal vastgestelde criteria voor de deelname aan het AAL-

programma enerzijds en eventuele conflicterende nationale voorschriften anderzijds. Sommige landen voorzien namelijk problemen, zoals het Verenigd Koninkrijk dat op basis van de centraal vastgelegde criteria mogelijk gedwongen zou zijn om universiteiten te subsidiëren, terwijl nationale wetgeving dit verbiedt. Nederland is voorstander van centrale criteria en alleen indien er echt conflicterende regels op nationaal niveau zijn, zou een uitzondering gemaakt kunnen worden voor nationale regels.

Nederland is voorstander van dit gezamenlijk Europese programma gericht op de houdbaarheid van de langdurige zorg. De deelname is met name gericht op het verbeteren van de coördinatie van de onderzoeksprogramma's van de lidstaten op dit gebied. Voor dit programma heeft Nederland zich geëngageerd met een nationale bijdrage van €11,4 mln voor de periode 2008-2013. Het totale budget van het programma bedraagt €150 mln.

De toekomst van wetenschap en technologie

Gedachtewisseling en raadsconclusies

De Raad zal van gedachten wisselen over de toekomst van wetenschap en technologie en raadsconclusies aannemen over dit onderwerp. Hoewel onder een andere noemer geagendeerd, gaat het om de thematiek die beschreven staat in het Groenboek Europese onderzoeksruimte. Het Kabinet zond in april dit jaar de kabinetsreactie op dit Groenboek naar uw Kamer (Kamerstukken II, 2006-2007, 2006-2007, nr. 558).

De raadsconclusies zijn vooral gebaseerd op de besprekingen van de Europese onderzoeksruimte tijdens de informele Raad in Lissabon in juli 2007 en de High Level conferentie over de toekomst van wetenschap en technologie in oktober 2007 getiteld 'De toekomst van wetenschap en technologie in Europa'. Het voorzitterschap heeft ervoor gekozen in de conclusies geen balans op te maken van de verschillende discussies in Raadskader tijdens het Duitse voorzitterschap over de zes hoofdonderwerpen van het Groenboek Europese onderzoeksruimte. Ook het meer algemene vraagstuk van de vormgeving en verdere ontwikkeling van de Europese onderzoeksruimte, krijgt weinig aandacht.

De concept-conclusies, waarover op het moment van schrijven nog onderhandeld wordt, leggen het accent vooral op het tekort aan onderzoekers en de netto brain-drain vanuit Europa (naar met name de Verenigde Staten). Het voorzitterschap heeft daarnaast concrete targets voorgesteld, zoals een jaarlijkse stijging van de toestroom van onderzoekers naar de EU vanuit de rest van de wereld. Hierover is nog geen overeenstemming bereikt. Een tweede centraal element is de oproep aan de lidstaten om meer aandacht te geven aan wetenschap en technologie in het nationale hervormingsbeleid, mede in het kader van de volgende cyclus van het Lissabonproces.

Tijdens de onderhandelingen over de conclusies is op aandringen van verschillende lidstaten, waaronder Nederland, meer aandacht geschonken aan de andere elementen van het Groenboek. Deze betreffen onder meer het delen van kennis en beheer van intellectueel eigendom, het belang van voldoende aandacht voor Europese onderzoeksinfrastructuren en betere afstemming van de internationale R&D samenwerking tussen de EU en de lidstaten. In lijn met het Nederlandse kabinetsstandpunt over het Groenboek wordt de Commissie in de raadsconclusies opgeroepen de huidige obstakels voor mobiliteit van onderzoekers nader in kaart te brengen.

Nederland zal aangeven dat de realisering van de Europese onderzoeksruimte in zijn algemeenheid meer aandacht verdient. Nederland vindt het vraagstuk van voldoende menselijk kapitaal in wetenschap en technologie vanzelfsprekend belangrijk. De uitwerking hiervan is op dit moment echter voor veel lidstaten, waaronder Nederland, nog niet naar tevredenheid. Nederland is voorstander van de voortzetting van het gebruik van de Open Methode van Coördinatie en wederzijds leren op het gebied onderzoeksbeleid, zoals die al jarenlang plaatsvindt op het gebied van menselijk kapitaal en mobiliteit. Nederland zal wijzen op de geïntegreerde richtsnoeren die reeds richting geven aan de lidstaten bij het opstellen van het Nationale Hervormingsplan (NHP). Hiermee bestaat al een kader voor de nationale rapportages over de hervorming van het onderzoek-, wetenschap- en technologiebeleid. Nederland kan echter een herbevestiging van een centrale plek hiervoor in de volgende Lissaboncyclus ondersteunen.

Toegankelijkheid, verspreiding en behoud van wetenschappelijke informatie *Gedachtewisseling en raadsconclusies*

De Raad zal conclusies aannemen op basis van de Commissiemededeling ‘Wetenschappelijke informatie in het digitale tijdperk’ van februari 2007. Hiermee spreekt de Raad steun uit voor een aantal samenhangende acties op zowel nationaal niveau als op EU-niveau. Deze acties zijn erop gericht om (a) toegang tot en verspreiding van wetenschappelijke kennis te verbeteren en (b) strategieën voor het behoud van wetenschappelijke kennis te ontwikkelen.

De mededeling vloeit voort uit het i2010 Digitale Bibliotheken initiatief en het beleid van de Europese Unie op het terrein van onderzoek. Het is een eerste stap om in kaart te brengen hoe het wetenschappelijke publicatiesysteem in de EU functioneert en welke invloed dit systeem heeft op excellentie van onderzoek. De Commissie stelt dat een optimale toegang tot en duurzaam behoud van wetenschappelijke informatie direct van invloed zijn op het Europees vermogen om te concurreren op basis van kennis en daarmee op de Lissabonagenda. Snelle en brede verspreiding van onderzoeksresultaten draagt bij aan de versnelling van innovatie en het voorkomen van duplicatie van onderzoeksinspanningen.

De Commissie stelt in haar mededeling voor om experimenten met *open access*-publicaties voort te zetten en uit te breiden. *Open access* houdt een volledige en kostenloze toegang tot wetenschappelijke publicaties in. De Commissie hanteert als uitgangspunt dat volledig publiek gefinancierd onderzoek voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn, al dan niet na een embargoperiode. De Commissie wijst erop dat momenteel sprake is van een systeem in transitie ten aanzien van de toegankelijkheid en verspreiding van wetenschappelijke kennis. Moderne technologieën bieden de mogelijkheid om informatie snel en massaal uit te wisselen. Tegelijk is de zgn. *peer review* (beoordeling door vakgenoten) nog altijd de voornaamste kwaliteitswaarborg voor wetenschappelijke tijdschriften. Het borgen van de wetenschappelijke kwaliteit van publicaties is van cruciaal belang, maar brengt ook aanzienlijke kosten met zich mee. Het huidige systeem, waarin de lezer betaalt voor de kosten van beoordeling en publicatie, staat de laatste jaren onder druk vanuit de *open access* beweging. Deze beweging bepleit volledige en kosteloze toegang tot wetenschappelijke bijdragen, ondersteund door de ontwikkelingen op het gebied van ICT en digitalisatie. De *open access* beweging heeft al geleid tot experimenten met bedrijfsmodellen die uitgaan van het principe de ‘auteur betaalt’ i.p.v. het gangbare principe ‘lezer betaalt’. In hoeverre deze modellen economisch levensvatbaar en duurzaam zijn, is echter nog onzeker. Ook is sprake van een ontwikkeling dat onderzoeksresultaten worden opgeslagen in vrij toegankelijke databanken (zgn. *open repositories*).

In de raadsconclusies wordt de Commissie onder meer uitgenodigd de ontwikkeling te bevorderen van nieuwe modellen die de toegang tot onderzoeksresultaten kunnen verbeteren, om de ervaringen met experimenten in de lidstaten te monitoren, en om ook zelf te experimenteren met *open access* van publicaties die resulteren uit projecten van KP7.

Ten aanzien van het behoud van wetenschappelijke kennis wijst de Commissie erop dat digitale gegevens onstabiel zijn vanwege de snelle veranderingen op het terrein van hardware en software. Duurzame opslag van kennis is echter cruciaal voor de herleidbaarheid en herhaalbaarheid van experimenten. De Commissie stelt vast dat er op dit vlak nog geen Europese strategieën voorhanden zijn. Die zouden wel moeten worden ontwikkeld om te voorkomen dat Europa hier achterstand oploopt. In de raadsconclusies worden de lidstaten opgeroepen hiervoor nationale plannen op te stellen. De Commissie wordt uitgenodigd om onderzoek naar het behoud van digitale gegevens te stimuleren en om te experimenteren met elektronische infrastructuren voor wetenschappelijke gegevens.

In het eerdere Nederlandse standpunt naar aanleiding van de mededeling (Kamerstukken 2006-2007, 22 112, nr. 521), is al aangegeven dat Nederland initiatieven gericht op betrouwbare, betaalbare en duurzame toegang, verspreiding en opslag van kennis met

kracht ondersteunt. Deze initiatieven behoren volgens Nederland tot de basisprincipes van de Europese onderzoeksruimte. Ook de recente OESO-richtlijnen voor toegang tot onderzoeksdata afkomstig van publiek gefinancierd onderzoek (2007) zijn voor Nederland richtinggevend. Nederland is ook van mening dat de ontwikkeling van databanken van wetenschappelijke gegevens en publicaties van publiek gefinancierd onderzoek (*repositories*) gestimuleerd en op Europees niveau geïntegreerd dienen te worden. Dit sluit nauw aan op de actielijnen die de Commissie in haar mededeling voorstelt, waaronder het beschikbaar stellen van communautaire financiering om Europese digitale *repositories* met elkaar te verbinden.

Verder is het voor Nederland van groot belang dat het systeem waarmee wetenschappelijk onderzoek gepubliceerd wordt, het huidige hoge kwaliteitsniveau behoudt. Het op *peer reviewing* gebaseerde publicatieproces van de wetenschappelijke uitgeverijen is hierbij de belangrijkste waarborg. Tegelijkertijd moet worden onderzocht hoe de kosten van publiceren en beschikbaar stellen verminderd kunnen worden, terwijl tegelijkertijd de toegankelijkheid geoptimaliseerd wordt. Uitbreiding van lopende experimenten in de lidstaten op Europese schaal, zoals voorgesteld door de Commissie, kan de ontwikkeling van een publicatiesysteem stimuleren dat voor alle belanghebbenden acceptabel, kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar is. Het verzoek van de Raad aan de Commissie om in KP7 een betere toegang te realiseren tot de publicaties van het onderzoek dat zij financiert, kan tegen deze achtergrond eveneens worden verwelkomd. De raadsconclusies sluiten volledig aan bij de Nederlandse inzet, en kunnen derhalve door Nederland ondersteund worden.

Resolutie over modernisering universiteiten

Raadsresolutie

De Raad zal een resolutie aannemen over de modernisering van universiteiten voor het Europese concurrentievermogen in een globaliserende kenniseconomie. De concept-resolutie zal voorafgaand aan aanneming door de Raad voor Concurrentievermogen in de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad van 16 november as. worden besproken.

Er zijn na de informele Europese Raad van Hampton Court (2005) - waar regeringsleiders aandacht vroegen voor het belang van versterking van de kennisdriehoek onderwijs, onderzoek en innovatie -, verschillende Commissiemededelingen verschenen over de modernisering van universiteiten. In mei 2006 verscheen een mededeling getiteld 'Invulling van de moderniseringsagenda voor de universiteiten: onderwijs, onderzoek en innovatie' (Kamerstukken II, 2005–2006, 22 112, nr. 460). Ook het voorstel tot oprichting van het Europees Instituut voor Technologie beoogt bij te dragen aan de modernisering van universiteiten.

Het Portugese voorzitterschap wil door middel van een resolutie het debat over de modernisering een nieuwe impuls geven. Lidstaten worden opgeroepen om hun hoger onderwijsinstellingen meer autonomie te verlenen, gekoppeld aan meer verantwoording. Hierdoor zijn de instellingen onder meer beter in staat om hun innovatievermogen te versterken. Daarnaast wil het voorzitterschap met deze resolutie de verbinding tussen de drie elementen van de kennisdriehoek (hoger onderwijs, onderzoek en innovatie) benadrukken. De resolutie belicht het belang van consistentie van enerzijds de Europese hoger onderwijsruimte en anderzijds de Europese onderzoeksruimte. Toename van mobiliteit van studenten, onderzoekers, leraren en universitaire staf en nauwere samenwerking tussen de academische wereld en het bedrijfsleven zijn hiervoor nodig. Tenslotte bevat de resolutie ook een uitnodiging aan de Commissie om de uitvoering van de moderniseringsagenda door de lidstaten te ondersteunen. Deze uitnodiging moet worden gezien in de context van zowel het Werkprogramma Onderwijs en Training 2010 als de follow-up van het Groenboek Europese onderzoeksruimte. Ook wordt de Commissie opgeroepen opnieuw te kijken naar obstakels voor mobiliteit van zowel studenten als jonge onderzoekers.

Nederland ondersteunt het streven naar modernisering van de Europese universiteiten en naar een betere aansluiting op elkaar van de drie delen van de kennisdriehoek ondersteunen. Dit sluit aan bij de nationale inzet. Positief is dat de resolutie het verband legt met het consultatieproces over het Groenboek Europese onderzoeksruimte. Hierin vormt de versterking van onderzoeksinstellingen en universiteiten immers ook een aandachtspunt. Over dit Groenboek zond het Kabinet onlangs een standpunt naar de Commissie en Tweede Kamer (Kamerstukken 2006-2007, 22 112, nr. 558). In het licht van de Nederlandse inzet kan de resolutie worden ondersteund.

Europees Actieplan voor nanowetenschappen en nanotechnologie

Raadsconclusies

De Raad zal raadsconclusies aannemen over de voortgang die gemaakt is met de implementatie van het Actieplan voor nanowetenschappen en nanotechnologie van 9 juni 2005: 'An Action plan for Europe 2005-2009' (Kamerstuk 22 112, nr. 389, BNC-fiche 2). De Commissie heeft haar visie op de voortgang reeds uitgebracht op 6 september 2007 in haar mededeling 'First Implementation Report 2005-2007'. De Raad benadrukt in haar conclusies dat een snelle en succesvolle ontwikkeling van de sector van vitaal strategisch belang is voor het Europese concurrentievermogen en vraagt de Europese Commissie om regelmatig te rapporteren over de Europese concurrentiepositie op het gebied van nanowetenschappen en nanotechnologie. In het Actieplan was reeds vastgelegd dat de voortgang in 2009 in ieder geval opnieuw moet worden bekeken.

In het Actieplan stelt de Commissie zich tot doel een integrale Europese strategie voor de ontwikkeling van nanotechnologie te formuleren. Het Actieplan gaat onder andere in op

het tot stand brengen van een Europese onderzoeksruimte voor nanotechnologie, de vorming van Europese expertisecentra van wereldklasse en een interdisciplinaire opleiding van kenniswerkers met meer aandacht voor ondernemingsgeest. De Commissie definieert nanotechnologie als “de term die gebruikt wordt voor de wetenschap en technologie op nanoschaal van atomen en moleculen (1 nanometer = 1 miljoenste millimeter), alsmede op de wetenschappelijke beginselen en nieuwe eigenschappen die kunnen worden begrepen en beheerst aan de hand van activiteiten op dit terrein”. Met behulp van nanowetenschappen en nanotechnologie worden bestaande materialen nu reeds verbeterd (krasbestendig, weerbestendig, sensoren, bacteriedodende *coating*) en worden kleinere elektronische componenten ontwikkeld (nanochips). Daarnaast zijn er toepassingen in ontwikkeling in de geneeskunde en medische technologie (diagnose apparatuur, toediening van geneesmiddelen en chirurgie) en in de voeding (voedingstoffen beter opneembaar, medicijnen in voeding ‘verpakken’, sensoren die voedselkwaliteit monitoren). De ontwikkeling van fabricagemethoden op nanoschaal (bijvoorbeeld door afvalreductie) kunnen mogelijk een bijdrage bieden aan duurzame ontwikkeling.

De Raad benadrukt in haar conceptconclusies dat een snelle en succesvolle ontwikkeling van de sector van vitaal strategisch belang is voor het Europese concurrentievermogen en het behalen van de Lissabondoelstellingen. Dit vereist een sterkere coördinatie van de reeds lopende inspanningen. De Raad benadrukt in haar concept-raadsconclusies tevens dat de in 2005 voorgestelde acties pas in 2010 effect zullen hebben. Daarbij is een adequate ontwikkeling van interdisciplinaire infrastructuren en de training van menselijk kapitaal nodig voor de ontwikkeling van Europese *centres of excellence*, zodat deze de beste onderzoekers van de wereld kunnen aantrekken en behouden. Vooruitgang kan echter alleen worden bereikt door een goede betrokkenheid van de private sector. Het *Joint Technology Initiative* ‘ENIAC’ is in dit licht een waardevol instrument die de R&D inspanningen op het gebied van nanotechnologie zou kunnen verhogen. Daarnaast is in KP7 meer geld vrijgemaakt voor nanotechnologie. De Raad nodigt in haar conclusies de Commissie uit om regelmatig te rapporteren over de Europese concurrentiepositie op het gebied van nanowetenschappen en nanotechnologie, en hierover zonodig aanbevelingen te doen aan de Raad en het Europees Parlement. Een dergelijke rapportage zal mede gebaseerd moeten zijn op input van de lidstaten. Daarnaast wordt de Commissie gevraagd door te gaan met het monitoren van de ontwikkelingen en het gebruik van nanotechnologie en het stimuleren van de uitwisseling van *good practices* om het onderzoek naar nanotechnologie zo veilig mogelijk te houden.

Nederland heeft een vooraanstaande positie op het gebied van nanowetenschappen en nanotechnologie. Nanotechnologie is in Nederland een nationale onderzoeksprioriteit en zowel Nederlandse kennisinstellingen als bedrijven zijn intensief betrokken bij R&D activiteiten op het gebied van nanowetenschappen en nanotechnologie, zowel in nationaal als in Europees verband. Nederland ziet grote schaalvoordelen in samenwerking op

Europees niveau. Nanotechnologie is sterk in opkomst en mondiaal wordt er uitgebreid onderzoek naar verricht. Met het oog op het behouden van onze goede positie op dit onderzoeksgebied, is eind 2006 de Kabinetsvisie 'Nanotechnologieën; Van Klein Naar Groot' opgesteld (Kamerstuk 29338, nr. 54 herdruk). Nederland kan instemmen met de voorliggende raadsconclusies.

Diversen - Interne Markt

Informatie van de Commissie

De interne markt heeft al veel voordelen voor zowel burgers en bedrijven met zich meegebracht. Verschillende onderzoeken hebben echter aangetoond dat er nog sprake is van een groot onbenut potentieel. Ook is de context waarbinnen de interne markt opereert door o.a. de uitbreiding van de Unie en mondialisering sterk veranderd. De Europese Commissie is daarom in 2006 een algehele *review* van de interne markt gestart. In maart jl. werd een – nog zeer algemeen – interim rapport gepresenteerd.

De Commissie zal de Raad informeren over het eindrapport. De publicatie van het eindrapport (in de vorm van een mededeling) zal vlak voor de Raad uitkomen. Het eindrapport zal de strategie van de Commissie voor de interne markt van de 21st eeuw bevatten. De Commissie zal zich hierbij vooral richten op het realiseren van concrete baten voor burgers en bedrijven, het makkelijker maken voor met name het MKB om zaken te doen binnen de interne markt en op het versterken van de interne markt als uitgangspunt voor EU bedrijven om actief te zijn op de wereldmarkt. Inhoudelijke bespreking zal waarschijnlijk plaatsvinden in de RvC en ECOFIN onder Sloveens voorzitterschap in aanloop naar de Voorjaarsraad 2008.

Diversen - Vrij verkeer van goederen

Informatie van het voorzitterschap

Het voorzitterschap zal tijdens deze Raad rapporteren over de voortgang van de onderhandelingen over een pakket aan voorstellen (twee verordeningen en een besluit) ter verbetering van de werking in praktijk van de interne markt voor goederen. Het vrij verkeer van goederen is één van de belangrijkste uitgangspunten van de Europese interne markt. Vele barrières voor handel in goederen tussen lidstaten zijn al verwijderd, maar het schort voornamelijk nog aan juiste toepassing en handhaving door de lidstaten van huidige regelgeving en beginselen.

De Commissie heeft het pakket op 14 februari jl. gepresenteerd en tijdens de RvC van 21 en 22 mei jl. heeft het voorzitterschap en de Commissie over de voortgang gerapporteerd (TK 21 501-30, nr. 130). Het gaat om het voorstel voor een verordening tot vaststelling van de eisen voor accreditatie en markttoezicht bij het in de handel brengen van producten (zie BNC-fiche Verordening accreditatie en markttoezicht, TK 22 112, nr. 514,

fiche 2) en het voorstel voor besluit betreffende een gemeenschappelijk kader voor het in de handel brengen van producten (zie BNC-fiche besluit gemeenschappelijk kader, TK 22 112, nr 514, fiche 3). Deze hebben betrekking op dat deel van het goederenverkeer waarvoor de eisen op Europees niveau zijn geharmoniseerd. Daarnaast gaat het om het onderhandelingen over het verordeningvoorstel tot vaststelling van procedures voor de toepassing van bepaalde nationale technische voorschriften op goederen die in een andere lidstaat legaal in de handel zijn gebracht (zie BNC-fiche TK 22 112, nr. 514, fiche 5). Dit voorstel heeft betrekking op de zgn. niet-geharmoniseerde goederen. Momenteel vindt bespreking op technisch niveau van de voorstellen nog steeds plaats. Het dossier is dan ook nog niet klaar voor behandeling op politiek niveau.

Het pakket zal door het Europees Parlement in januari plenair in eerste lezing worden behandeld.

Diversen - Globally Harmonised System (EU-GHS)

Informatie van de Commissie

In 2003 heeft de VN een resolutie over het Globally Harmonised System (VN-GHS) voor de indeling en etikettering van chemische stoffen en mengsels van stoffen (preparaten) aangenomen. Deze indeling en etikettering vinden plaats op basis van de gevaarseigenschappen van stoffen en preparaten. Tot op heden wordt de indeling en etikettering geregeld in de Europese Stoffenrichtlijn en Preparatenrichtlijn. Deze richtlijnen zullen nu worden omgezet in een EU-GHS verordening, om zo aan te sluiten bij VN-afspraken over GHS, door dezelfde symbolen en waarschuwingszinnen te hanteren op chemische stoffen en preparaten. Dit vergroot de transparantie en versterkt de handel zowel in de EU als met derde landen. Nederland staat kritisch ten opzichte van de onderbouwing van de *impact assessment* van de Commissie. Momenteel loopt een nationale effectenbeoordeling om de kosten en baten van de EU-verordening voor het Nederlandse bedrijfsleven in kaart te brengen. Inmiddels zijn de onderhandelingen over het voorstel gaande. Het voorzitterschap zal tijdens de Raad een voortgangsrapportage presenteren.

Diversen - Artikel 169-initiatief EUROSTARS

Informatie van het voorzitterschap

Eurostars is één van de artikel 169-initiatieven zoals opgenomen in KP7. Het betreft een gezamenlijk project van Eureka (en haar lidstaten) en de Europese Commissie. Zij hebben gezamenlijk een (subsidie)programma opgezet om R&D-projecten te ondersteunen die worden geïnitieerd door het innovatief MKB, gefinancierd uit nationale beleidsmiddelen en uit KP7. Het voorzitterschap zal aan de Raad informatie verschaffen over de laatste stand van de onderhandelingen over het voorstel voor EUROSTARS.

Diversen – Towards the Internet of Things / RFID

Informatie van het voorzitterschap

Onder het punt diversen zal het voorzitterschap informatie geven over de uitkomsten van de op 15 en 16 november in Lissabon te organiseren Conferentie over: *The next step to The Internet of Things*'.

Radio Frequency Identification (RFID) is een technologie die het mogelijk maakt dat informatie op chips draadloos op afstand kan worden uitgelezen. RFID is een veelbelovende technologie, die belangrijke innovaties in verschillende marktsectoren en maatschappelijke sectoren kan bewerkstelligen. Zo is onlangs een onderzoek verricht in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport naar de bruikbaarheid van RFID in een ziekenhuisomgeving waaruit de conclusie is getrokken dat RFID toegevoegde waarde kan hebben voor patiëntveiligheid, logistieke efficiency en transparantie. Een ander voorbeeld van een veelbelovende toepassing betreft het betalen met de mobiele telefoon. Gezien de grote potentiële economische en maatschappelijke voordelen en het feit dat veel toepassingen van RFID nog in de kinderschoenen staan, moet de technologie zo veel mogelijk de ruimte krijgen zich te ontwikkelen, uiteraard binnen de randvoorwaarden van onder meer privacy en veiligheid. Het Ministerie van Economische Zaken houdt zich met name bezig met dit randvoorwaardelijk kader voor RFID toepassingen.

Het Portugese voorzitterschap vraagt d.m.v. de op 15 en 16 november te organiseren conferentie aandacht voor de fragmentatie van RFID beleid in Europa. Ook tijdens het Duitse voorzitterschap heeft een conferentie over RFID plaatsgevonden. De toegevoegde waarde van de Europese Unie ligt momenteel bij (1) het delen van kennis over geslaagde en mislukte businesscases, (2) het verbinden van testcentra uit verschillende landen en (3) het stimuleren van de samenwerking tussen gebruikers. Europa moet alles op alles zetten om de mogelijkheden van RFID om te kunnen zetten in bruikbare toepassingen.

Diversen - Productveiligheid

Informatie van de Commissie

De Commissie zal de Raad informeren over de uitkomsten van de inventarisatie van de toezichtsystemen op consumentenproducten in de lidstaten. Tijdens de RvC van 27 en 28 september jl. heeft Commissaris Kuneva deze inventarisatie aangekondigd. Zij gaf toen aan medio november de resultaten van de inventarisatie te verwachten.

Reden voor de inventarisatie is dat de Commissie het bestaande raamwerk adequaat acht, maar de toepassing in de diverse lidstaten, met name op het terrein van handhaving, nog eens goed tegen het licht moet worden gehouden. Momenteel is er binnen de EU een

groot verschil in de intensiteit van het toezicht tussen lidstaten op het terrein van de productveiligheid.

Diversen – Diensten van Algemeen Belang

Informatie van Commissie

De Commissie zal de Raad informeren over de mededeling “*Services of general interest, including social services of general interest, a new European commitment*”. De Commissie publiceert deze mededeling vlak voor de Raad. De mededeling zal waarschijnlijk worden gekoppeld aan de publicatie van het eindrapport van de interne markt *review*, en gelijktijdig hiermee worden uitgebracht. De mededeling is het vervolg op het Commissie witboek over diensten van algemeen belang uit 2004. Verdere inhoudelijke behandeling van de mededeling zal waarschijnlijk worden gekoppeld aan inhoudelijke behandeling van het eindrapport van de interne markt *review*.

Diversen - Herziening van het handelsdefensieve instrumentarium

Informatie van de Commissie

De Commissie heeft eind vorig jaar een reflectieproces over het handelsdefensieve instrumentarium (anti-dumping, anti-subsidie en vrijwaring) gelanceerd. Daarbij werd aan de hand van een Groenboek aan de lidstaten en andere belanghebbenden tot maart 2007 de gelegenheid geboden om opvattingen en wensen tot aanpassing op tafel te leggen. Uw Kamer heeft inmiddels ingestemd met de kabinetsreactie op het Groenboek (Kamerstukken II, 2006-2007, 22 112 nr. 502). Sindsdien is de Commissie bezig geweest om de in totaal 541 ontvangen reacties te beoordelen. Zoals het er nu naar uitziet zal de Commissie begin december haar conclusies en verdere voornemens ter zake uiteenzetten. Tijdens de Raad zal de Commissie kort de stand van zaken schetsen.

Diversen – JTI Waterstof en Brandstofcellen

Informatie van de Commissie

De Commissie zal informatie verstrekken over het voorstel voor een vijfde Gemeenschappelijk Technologie Initiatief (JTI). Dit JTI gaat over Waterstof en Brandstofcellen en komt voort uit het Europees Technologie Platform Hydrogen and Fuel Cells. Dit JTI zal een bijdrage moeten leveren aan oplossing van vraagstukken op het gebied van broeikasgassen, energiemix en toeleveringszekerheid. De helft van de financiering is afkomstig uit KP7, de andere helft wordt gefinancierd door de industrie, die zich heeft georganiseerd in een Belgische rechtspersoonlijkheid. In het voorstel wordt de optie opgehouden voor toetreding van een zgn. Wetenschappersgroep, mits deze ook meefinanciert. De KP7-financiering zal niet alleen uit het thema Energie zijn, maar ook uit andere thema's (Milieu, Transport en Nanowetenschappen, -materialen en – technologieën). Er is bij dit JTI geen nationale cofinanciering voorzien.

Diversen – Richtlijn rechtsbescherming modellen

Informatie van het voorzitterschap

Het voorzitterschap zal de Raad informeren over de stand van zaken van de behandeling van het voorstel tot wijziging van richtlijn 98/71/EC over rechtsbescherming van modellen. Tot op heden rusten nationale modelrechten op zichtbare auto-onderdelen. Deze nationale modelrechten kunnen de werking van de interne markt belemmeren. Een wijzigingsvoorstel van de Commissie uit 2004 beoogt liberalisering van de markt voor zichtbare auto-onderdelen te realiseren. Nederland is voorstander van liberalisering aangezien dit goed aansluit bij de belangen van de Nederlandse industrie. Onderhandelingen over het voorstel verlopen moeizaam. Binnenkort zal een compromisvoorstel van het Europees Parlement voorliggen aan de Raad. Of dit voorstel de onderhandelingen vlot zal kunnen trekken, is nog maar zeer de vraag.